

КОНЦЕПЦІЇ ТОП 10 ПРІОРИТЕТІВ БІЗНЕСУ НАЦІОНАЛЬНОЇ БІЗНЕС-КОАЛІЦІЇ

1. Ухвалення оновленого Податкового кодексу та оновленого Митного кодексу, які будуть містити норми по деофшоризації економіки, радикальне зменшення розміру шкідливих прямих податків, модифікації податку на землю, посилення контролю кордону та відповідальності за контрабанду, імплементації зобов'язань ЄС, а також нової редакції Бюджетного кодексу, який буде передбачати зниження неефективних видатків державного бюджету, які перерозподіляються через публічні фінанси, до цільового показника 35% від ВВП, оптимізацію структури видатків.

Концепція оновленого Податкового Кодексу Розвитку

Мета: Створення сприятливих правових та економічних умов для суб'єктів господарювання через податкові механізми для забезпечення сталого економічного розвитку України.

Проблематика податкової системи України:

1. Наявність великої кількості податкових пільг, вилучень з-під оподаткування окремих складових об'єкта оподаткування та преференційних режимів, що значно викривляють податковий «ландшафт» та спотворюють конкуренцію.
2. Високий рівень податкового навантаження, зокрема, на фонд оплати праці, пов'язаний з надмірним та не оптимальним за рівнем розвитку держави перерозподілом валового внутрішнього продукту через публічні фінанси.
3. Відсутність комплексної реформи контролюючих органів (податкової та митниці, у т. ч. високий рівень корупції цих органів за даними опитувань), відмова від ліквідації Податкової міліції, яка понад рік працює поза законом, каральна спрямованість політики цього органу (замість функції превенції правопорушень), силовий та адміністративний тиск на бізнес, велика чисельність співробітників з неконкурентними заробітними платами.
4. Суттєві прогалини у діючому податковому законодавстві, які дозволяють великому бізнесу користуватись численними схемами по ухиленню від сплати податків за допомогою «офшорних інструментів».
5. Обтяжливе адміністрування – порушення принципу стабільності, відсутність своєчасного методичного, консультаційного та технічного забезпечення, що призводить до появи:
 - помилок, а у подальшому й до застосування штрафних санкцій;
 - суперечливих (іноді заплутаних) норм законодавства;
 - можливостей для дискреційного (вибіркового) підходу до застосування законодавства для різних платників податків;
 - законодавчих норм непрямої дії, через що значна кількість питань у сфері оподаткування регулюється підзаконними актами.
6. Структура податків не відповідає національним особливостям та цілям економічного розвитку, зокрема, занадто велику роль для країни, у якій існує

системна корупція, відіграють прямі податки та квазіподатки (оподаткування праці), водночас невагомими є податки на нерухомість та землю. Встановлений порядок сплати окремих податків нерідко призводить до переplat, необхідності попередньої (авансової) сплати або заморожування частини обігових коштів підприємства.

Структура та завдання Податкового кодексу Розвитку

Загальні положення

- законодавчо встановлена кількість контролюючих органів;
- удосконалення обов'язкової процедури громадського обговорення законодавчих ініціатив, зокрема надання можливості громадянам надавати пропозиції онлайн до законопроектів народних депутатів.
- забезпечити принцип стабільності

Адміністрування податків

- впровадження єдиного рахунку для сплати податків та зборів, інших обов'язкових платежів (крім ПДВ та акцизів);
- розширення спектру послуг електронних сервісів для платників податків та впровадження нових електронних сервісів (електронний реєстр чеків, цифрові РРО, електронні акцизні марки);
- забезпечення відкритості ДФС України шляхом оприлюднення агрегованої зведеної інформації щодо діяльності служби та платників податків;
- Впровадження нових удосконалених підходів до адміністрування, що сприятиме процесу деофшоризації (інструментарії Проекту ОЕСР/G20 BEPS), зокрема щодо оподаткування контрольованих іноземних компаній та інше.

Податок на додану вартість

- реалізація нової концепції онлайн контролю за переміщенням ризикових категорій товарів (tax invoice); // **детально у п.10 ТОП10 //**
- перегляд у бік зменшення пільг з ПДВ, наданих окремим категоріям платників (у т. ч. перегляд переліку операцій, що звільнені від оподаткування ПДВ);
- удосконалення механізму застосування "касового методу" при сплаті ПДВ.

Податок на прибуток

- заміна податку на прибуток підприємств податком на виведений капітал, який передбачає відтермінування сплати податку на момент виплати дивідендів або порівняних платежів. // **детально у п.2 ТОП10 //**

Плата за землю та нерухоме майно

- модифікація наявного податку на землю та нерухоме майно, з метою зменшення його дискреційності та дотримання принципу справедливості, зокрема:

- ✓ зменшення граничних розмірів ставок, підняття нижнього порогу ставок;

- ✓ впровадити модель бюджетних трансфертів, при якій розмір трансфертів вираховується виходячі з оптимальної ставки
- ✓ скорочення пільг з податку на нерухоме майно та землю, протягом кількох років - скасування пільг з податку на землю, незалежно від соціальних груп;
- ✓ перегляд ставок земельного податку для земель товарного с/г виробництва (наблизити ставки податку на землю до ставок ЄП 4 групи).

Акцизний податок:

- виключення з переліку підакцизних товарів легкових автомобілів, кузовів до них, причепів, мотоциклів, транспортних засобів для перевезення 10 осіб і більше та перевезення вантажів
- розширення переліку підакцизних товарів згідно з політикою ЄС (Директива 2003/96/ЄС передбачає оподаткування будь-якого товару, що використовується як паливо для транспортних засобів або як добавка (наповнювач) до палива. Під вказані ознаки підпадають: вугілля; вугільний, водний або генераторний газ; смоли, мінеральні та рослинна олія (соєва, арахісова, оливкова, пальмова та інші олії); тваринні або рослинні жири; вазелін, парафін, кокси та бітуми)

ПДФО, єдиний податок, ЄСВ

- зниження податкового навантаження на фонд оплати праці, скасування військового збору:

у перший рік реформи – з 41,5% до 32%, у другий рік реформи – до 25%, починаючи з третього року реформи – встановлення єдиної ставки - 20%, із компенсацією за рахунок зниження неефективних видатків бюджету. Об'єднання звітності по ПДФО та ЄСВ; // детально у п.3 ТОП10 //

- забезпечення можливості фізичним особам сплачувати частину свого податкового зобов'язання з ПДФО на рахунки громадських організацій або партій, на вибір платника, визначити оптимальний механізм для реалізації цієї моделі, зокрема розглянути питання щодо використання механізму податкового кредиту. Передбачити ефективні механізми контролю за цими сплатами, мінімізувати корупційні ризики та унеможливити фіктивні операції.

- збереження спрощеної системи всіх груп оподаткування та мінімізація схем із використанням ССО; // детально у п.4 ТОП10 //

- впровадження механізму сплати податку на доходи фізичних осіб з орендної плати за нерухоме майно, в тому числі земельні ділянки (паї), до місцевих бюджетів за місцезнаходженням такого нерухомого майна

- забезпечити функціонування ефективного механізму контролю за електронною торгівлею

Перехідними положеннями Податкового Кодексу Розвитку передбачити:

- докорінне реформування Державної фіскальної служби, перебудова її в ефективну, якісну і прозору сервісну службу, яка буде здатна створювати сприятливе для бізнесу

середовище, запроваджувати системні зміни й сервіси для підтримки і захисту бізнесу, забезпечить довіру до її роботи з боку громадян і бізнес-середовища;

- створення прозорої, комплексної та ефективної законодавчої системи, яка дозволить митниці сприяти міжнародній торгівлі, забезпечуючи при цьому безпеку держави, її громадян та захист фінансових інтересів держави;

- створення єдиного дата-центру, що консолідує всі державні ресурси та бази даних контролюючих (з метою визначення обсягу податків) органів, під адмініструванням Міністерства фінансів України;

- остаточна ліквідація податкової міліції та створення окремого державного органу Служби фінансових розслідувань (фінансової поліції) у системі органів Кабінету Міністрів України, з керівником та співробітниками, відібраними за процедурами, аналогічними обранням членів НАБУ, із суттєвим підвищенням їх посадових окладів та усуненням дублювання функцій;

- запровадження персональної відповідальності державних службовців перед платниками податків за завдані збитки внаслідок зловживань або бездіяльності;

- розроблення Урядом законопроекту та прийняття законодавчих змін щодо модифікації податку на майно (концепція за [посиланням](#)), зокрема:

- об'єднати податок на землю з податком на нерухомість, взявши за базу оціночну вартість землі з урахуванням забудови, визначену автоматизованою системою;
- створити автоматизовану систему для визначення оціночної вартості об'єктів землі та нерухомості на підставі ринкових даних з постійним оновленням;
- визначити критерії якості до баз даних, які планується використовувати;
- прописати механізм переоцінки землі та нерухомості за бажанням платника;
- прописати механізм внесення до єдиної бази ФДМ України всіх оцінок для уникнення їх заниження;
- прописати механізм встановлення справжніх власників (бенефіціарів) кожної земельної ділянки та, відповідно, розташованих на ній об'єктів нерухомості;
- розробити методологію зарахування податку на нерухомість до ПДФО;
- гармонізувати податок на житлову та нежитлову нерухомість;
- визначити можливий перехідний період для проведення оцінки об'єктів оподаткування, протягом якого методика обчислення розрахункової вартості має набрати необхідну кількість даних для оцінки;

- проведення Урядом масштабної ревізії видатків бюджету із їх скороченням на 3-5% ВВП (зокрема шляхом верифікації соціальних виплат/пенсій («мертві душі», «псевдопереселенці» тощо) та скороченням неефективних видатків бюджету) та із врахуванням її результатів у проекті Державного бюджету на 2020 рік. Передбачити наступні заходи:

- перехід до середньострокового бюджетного планування, удосконалення процесу розробки Основних напрямів бюджетної політики на відповідні роки із урахуванням міжнародних тенденцій
- реформування бюджетного процесу, зокрема, удосконалення програмно-цільового методу фінансування;
- провадження фіскальної політики, спрямованої на суттєве зниження частки державних видатків ВВП до середньоєвропейської;

- перегляд статей бюджетних видатків для оптимізації структури та розміру видатків держбюджету;
- запровадження оптимальної моделі податкової амністії (окрім капіталів, здобутих корупційним шляхом), разом із прийняттям єдиного системного документу (Податкового Кодексу Розвитку) по завершенні реформи податкових органів;
- удосконалення процесів контролю трансфертного ціноутворення;
- запровадження в межах двох-трьох адміністративно-територіальних одиниць України Пілотного проекту щодо Порядку оподаткування майна (землі та нерухомості) від їх ринкової вартості;
- встановлення мораторію на внесення змін до Податкового кодексу України на три роки, щодо збільшення ставок податків та зборів;
- проаналізувати можливість реалізації ступінчастої ставки ПДВ (10% між платниками ПДВ, 20% - між платником та не платником);
- реформування (або ліквідація більшої частини) Фондів соціального страхування, скорочення їх функцій та витрат.

Додатково:

Дослідити питання щодо можливості скасування необхідності видачі фіскального чеку при сплаті на розрахунковий рахунок підприємства фізичною особою.

Концепція оновленого Митного кодексу України

Після прийняття Митного кодексу України у березні 2012 року питання необхідності його модернізації та удосконалення обговорювалося неодноразово, однак комплексного вирішення цих питань досягнуто не було.

На сьогодні ключовими проблемами у сфері митної справи є складність та надмірна забюрократизованість процесів, вразливість до корупції процедур для здійснення митного контролю та оформлення, відсутність балансу між безпековою функцією та сервісами, що надаються платникам податків (зокрема, спрощеними митними процедурами), технологічна відсталість митної інфраструктури, відсутність прогресу в частині удосконалення митної ІТ-системи. Недостатні заходи з автоматизації митних процедур, мінімізації впливу «людського фактору», виключення несанкціонованого втручання, неможливість впровадження кращого світового досвіду, недостатність фінансування обмежують процеси впровадження спрощених процедур торгівлі та забезпечення виконання вимог законодавства, негативно впливають на роботу легального бізнесу.

Ратифікувавши Угоду про асоціацію між Україною та ЄС, Україна отримала інструмент та дороговказ для запровадження системних реформ. Реформа державної митної справи та інтеграція в митну спільноту ЄС визначені одними з найбільш пріоритетних напрямків.

У контексті змін у законодавство існує необхідність перегляду процесів, що впливають на здійснення митних процедур. Зокрема, це стосується уніфікації прийняття рішень, автоматизації митних формальностей, впровадження спрощеного декларування, прийняття рішення про випуск товарів у митний режим із застосуванням спрощених митних процедур. Також необхідно забезпечити одноразовість та простоту надання суб'єктом господарювання інформації митному органу в електронному вигляді та її використання всіма учасниками ланцюга поставки.

Слід зазначити, що еволюція Митних кодексів в Україні відбувалась з тенденцією до збільшення деталізації митних правовідносин на рівні Кодексу. Незважаючи на відносно нещодавнє ухвалення редакції Митного кодексу України 2012 року (далі – МКУ), вона суттєво відстає від міжнародних митних стандартів, передових технологій та практик. При цьому, в умовах, коли міжнародна торгівля швидко змінюється, а міжнародні митні стандарти постійно вдосконалюються, надмірна деталізація більшості митних питань на рівні Кодексу жодним чином не сприяє проведенню реформ та швидкій адаптації.

Це є головним недоліком чинного МКУ, внесення змін до якого, як показує практика останніх 5 років, є складним та довготривалим процесом, який в українських реаліях переважно політизується. При цьому, слід зазначити, що більшість питань, які регулюються на рівні Кодексу не є політичними, а навпаки носять суто технологічний та процедурний характер.

Наприклад, Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД) складається на основі міжнародної Гармонізованої системи опису та кодування товарів та затверджується Законом про Митний тариф України. Перенесення по суті технічного питання на рівень Закону призводить до того, що Україна постійно відстає в питаннях актуалізації товарної номенклатури на 2-3 роки. У той час, коли весь світ давно користується Гармонізованою системою версії 2017

року, Україна «застрягла» на версії 2012 року. Для порівняння у Грузії регулювання цього питання віднесено до компетенції Міністра фінансів, який затверджує товарну номенклатуру своїм наказом.

Таким чином, прийняття нового Митного кодексу (далі – НМК) має на меті не тільки модернізувати «митну конституцію» України у відповідності до найсучасніших міжнародних митних стандартів та з урахуванням взятих Україною митних зобов'язань за Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, але й спростити та раціоналізувати митне законодавство, «прибрати» надмірну деталізацію на рівні закону щодо технологічних, процедурних питань, які не повинні залежати від політичної волі парламенту.

НМК має, в першу чергу, забезпечити регламентацію базових інститутів, принципів та підходів, спрямованих на повну діджиталізацію митних процесів, перехід до безпаперового електронного митного середовища, запровадження системи митних спрощень, побудову взаємовідносин між митницею та бізнесом на принципах довіри та співробітництва.

А більш гнучке правове регулювання на підзаконному рівні має оперативно реагувати на інформаційно-технологічні та процедурні зміни у митній сфері та розширювати можливості для швидкої їх імплементації у загальному тренді масштабного переходу до е-комунікацій та впровадження комплексної системи митних спрощень для надійних та добросовісних підприємств.

Сьогодні міжнародна торгівля стала дійсно глобальним явищем, а вимога до підвищення ефективності та безпеки ланцюгів поставки товарів постійно зростає. Тому з одного боку митниця має завдання щодо сприяння міжнародній торгівлі для економічних операторів, які відповідають критеріям добросовісності, а з другого боку перед митницею стоять завдання щодо посилення безпеки та захисту національних економічних інтересів.

На законодавчому рівні саме НМК має врегульовувати базові виклики та завдання у митній сфері: спрощення та сприяння торгівлі, зниження витрат для бізнесу, модернізація митних процесів, забезпечення електронної комунікації між зацікавленими сторонами. НМК має надати рамку для сучасної системи взаємовідносин між митницею та бізнесом.

З точки зору потреб та переваг для легального бізнес-середовища ключовими принципами НМК має стати: спрощення, сервіс та швидкість. Усі митні рішення та митні процедури повинні бути раціональними та максимально налагодженими, орієнтованими на зменшення адміністративних витрат та повторюваних дій для добросовісного бізнесу, оперативними за рахунок автоматизації та переведення процесів у електронну безпаперову форму.

НМК має містити положення (у тому числі перехідні), які забезпечать чітке та поступове запровадження ІТ-рішень для всіх без виключення митних процесів. Перехідні положення мають містити конкретні строки впровадження тих чи інших ІТ-рішень, онлайн-сервісів та ін. При цьому, процедури засновані на паперовій формі діють лише до впровадження інформаційних технологій та/або на момент виходу із ладу ІТ-системи.

З огляду на описаний вище підхід, що процедурні питання митного регулювання мають бути винесені на рівень підзаконних нормативно-правових актів (постанов Кабінету Міністрів України, наказів Міністерства фінансів України та Держмитслужби), пропонується наступна структура НМК:

1. Загальні положення та терміни.
2. Структура та організація діяльності митних органів.
3. Інформування з питань митної справи.
4. Переміщення та пропуск товарів через митний кордон.
5. Митні формальності на різних видах транспорту.
6. Міжнародні поштові та експрес-відправлення.
7. Організація та здійснення митного контролю.
8. Декларування. Митне оформлення.
9. Митні режими (процедури).
10. Авторизований економічний оператор.
11. Митні рішення. Попередні рішення.
12. Митна вартість.
13. Класифікація товарів.
14. Країна походження.
15. Митні платежі. Звільнення від сплати митних платежів.
16. Гарантії.
17. Пропуск та оподаткування товарів, що переміщуються громадянами.
18. Захист прав інтелектуальної власності.
19. Відповідальність за порушення митних правил.
20. Відповідальність посадових осіб митниці

Головними завданнями оновленого Митного Кодексу має бути:

- запровадження ІТ-рішень для всіх без виключення митних процесів
- забезпечення прозорості та громадського контролю за діяльністю митниці – відкриття деперсоніфікованої інформації митних баз
- забезпечення повноцінного обміну інформацією з іншими країнами і створення дієвого механізму автоматизованого зіставлення відповідних документів та митної вартості товарів, яка в них зазначена
- запровадження прозорості електронної черги на митне оформлення, яка би працювала за принципом First In — First Out
- унеможливити використання поштових каналів та пільг для фізичних осіб у схемах по ухиленню від сплати податків – забезпечити ідентифікацію отримувачів міжнародних посилок за ідентифікаційним кодом та накопичення цієї інформації, посилити критерії (умови) для отримання статусу експрес-перевізника та поштового оператора, надати експрес-перевізникам та поштовим операторам статусу податкових агентів, застосувати певні обмеження по вартості або кількості міжнародних посилок без сплати податків, забезпечити протягом кількох років трансформацію окремих елементів

контролю та адміністрування у комплексну національну модель переміщення товарів через кордон на зразок системи єдиного вікна ЄС (One Stop Shop)

- забезпечити повне і безумовне відшкодування всіх збитків підприємству, якщо суд встановив, що претензії митної служби були необґрунтовані, за допомогою страхування ризиків.
- запровадити вибірковий контроль товарів всіма суміжними службами виключно за принципом аналізу ризиків
- забезпечити уніфікацію митних зборів
- Імплементувати правила спільної транзитної процедури ЄС/ЄАВТ, загальноєвропейської електронної транзитної системи (NCTS) та інших сучасних технологій контролю за доставкою товарів;
- Впровадити обов'язкове пломбування транспортних засобів та гарантування забезпечення сплати митних платежів під час переміщення товарів митною територією України;

Детальна концепція оновленого Митного Кодексу – [за посиланням](#)

2. Заміна податку на прибуток податком на виведений капітал для всіх компаній

В ході аналізу пропозицій, що підготовлені експертами визначена, що законодавчі пропозиція при введенні податку на виведений капітал, що сформульовані в законопроекті 8557 є прийнятними. Основні концептуальні позиції, з якими згодні експерти та бізнес асоціації є наступними:

- 5% виплата відсотків на користь пов'язаної особи – нерезидента;
- 15% виплата дивідендів та перевищення суми внеску при ліквідації (ефективна ставка 13%);
- 20% фінансова допомога при її неповерненні; безоплатне надання товарів/послуг/робіт; на користь пов'язаної особи; виплата, як внесок до статутного капіталу, якщо компанія не платник ПнВК; повернення інвестицій; роялті в офшори; роялті в сумі, що перевищує 4% від суми чистого доходу; трансфертне ціноутворення; виплата коштів агентом - резидентом, який проводить діяльність за рахунок нерезидента, на користь нерезидента в сумі, що перевищує суму раніше отриманих коштів або вартість майна; погашення зобов'язань (в тому числі, боргових зобов'язань) резидентом на користь нерезидента, якщо здійснюється за договорами, виконання яких не призводить до зарахування коштів в Україну або отримання платником податку майна, робіт, послуг.

Орієнтовно запровадження такої моделі призводить до втрат бюджету від 30 до 40 млрд гривень у перший рік впровадження за розрахунками експертів, в той же час призводить до додаткового зростання ВВП на 1.5% – 1.8% за розрахунками МЕРТ.

Виходячи з того, що першочерговою ідеєю запровадження податку на виведений капітал є зміна філософії та принципів адміністрування корпоративного податку, а не зниження податкового навантаження, вважаємо можливим підняття номінальної ставки на кілька відсотків, зокрема ставки по виплаті дивідендів з 15% до 20% (ефективна ставка 18%) з метою недопущення значного розриву між ставками ПДФО та ПнВК. Також цей крок фактично зберігає поточний рівень податкового навантаження на суб'єктів господарювання та зменшує втрати бюджету в перший рік, що збільшує вірогідність підтримки влади та запровадження ПнВК вже з 2020 року.

Вважаємо припустимим реалізацію заходу для мінімізації втрат бюджету у перший рік реформи при запровадженні податку на виведений капітал - запровадження авансового внеску, у розмірі від 30% до 50% (у залежності від ставки податку по виплаті дивідендів) від суми сплаченого податку на прибуток за попередній рік. Надалі авансовий платіж буде врахований при нарахуванні ПнВК.

З огляду на необхідність зміни філософії відносин у податковій сфері як головного завдання реформи, реформування корпоративного податку є першочерговим кроком, який має передувати глибокій реформі податкових органів, а також є пріоритетнішим за зниження навантаження на оплату праці, оскільки без цієї реформи неможливо, з одного боку, викорінення корупції в адмініструванні податків та тиску на платників, а, з іншого - досягнення ситуації "сплати усі податки та спи спокійно".

Всі інші положення, які не описані концепцією – відповідно до законопроекту №8557

3. Зниження податкового навантаження на фонд оплати праці

Національною бізнес коаліцією у пріоритетах ТОП 10 визначена мета зниження сукупного навантаження на зарплату, ключові параметри деталізовані в Податковому кодексу розвитку, а саме: 32% у 2020 році, 25% у 2021 році, 20% у 2022 році.

Експерти вважають такий крок позитивним для економіки України, зокрема внаслідок таких міркувань:

- Рівень перерозподілу через публічні фінанси в Україні вкрай високий, він сягає 41-42% від ВВП, при оптимальному рівні у 35-37%. Необхідно терміново знизити загальнодержавні видатки на 5-6% від ВВП, що надасть також можливість скоротити найбільш шкідливі податки.
- Згідно досліджень OECD найбільш шкідливими є прямі податки (та псевдоподатки), для збільшення темпів зростання ВВП їх необхідно знижувати у першу чергу. Тому зниження навантаження на фонд оплати праці вважається економістами першочерговим.

Досягнення ключового показника у 2020 році пропонується шляхом збільшення соціальної податкової пільги максимум до 50% від МЗП для тих заробітних плат, що не перевищують двох мінімальних (8346 грн на 2019 рік). Такою пропозицією буде охоплена більшість населення України, тому досягаємо ключового показника через ефективну ставку податкового навантаження на заробітну плату, що включає також і внесок на соціальне страхування. Також, таким чином зменшується вартість легалізації заробітних плат (низьке навантаження при мінімальній заробітній платі), що буде стимулювати їх детінізацію. Зменшення видатків державного бюджету через дану пропозицію складає максимум 38 млрд. грн., основним компенсатор є зниження бюджетних видатків. Крім того дана пропозиція може мати додатковий соціальний ефект, через збільшення розміру соціальної податкової пільги для осіб з дітьми, у разі впровадження такої норми, а також можливого збільшення цієї соціальної пільги для молоді.

Означений захід означає зменшення загального навантаження на ФЗП приблизно на 10%, що, своєю чергою, зменшує відсоток (по відношенню до номінального ФЗП) на 10% (не пунктів), до приблизно 37% сукупно. Компенсатором для місцевих бюджетів має виступати краще застосування та адміністрування податку на землю та нерухоме майно. Подальша модернізація цього податку має, у перспективі, забезпечити перехід до ставки 10% ПДФО та ПнВК.

Другим елементом (на 2020 рік) є зменшення максимальної величини бази нарахування єдиного соціального внеску для заробітних плат до розміру 5 МЗП, із обмеженням зростання максимальних пенсій. Ця пропозиція має мінімальний негативний ефект для бюджету, проте встановлює основну задачу перекладання відповідальності за високі пенсії з держави на фізичну особу, шляхом закладання базисних підходів для переходу від солідарної системи пенсійного страхування до накопичувальної.

Третім елементом (на 2020 рік) є зменшення ставки ПДФО до орієнтовно 12% для заробітних плат у діапазоні орієнтовно 5 - 20 МЗП, із встановленням обов'язкового відрахування орієнтовно 6% за рішенням платника до недержавного ПФ або державного ПФ або інши види накопичення, передбачені законодавством

У ближчі (після 2020 року) роки з метою досягнення цільових показників, зазначених у ТОП-10 планується розпочати процес поетапної відмови від солідарної пенсійної системи на користь добровільних накопичень (за зразком Нової Зеландії та Грузії) із кінцевою метою скасувати як таке оподаткування використання наймані

праці (залишкові пенсійні зобов'язання діючої солідарної системи та забезпечення мінімального утримання у старості здійснюватимуться за рахунок інших видів бюджетних надходжень - підвищення ефективності державних витрат та зростання ВВП мають створити таку можливість). На виконання цього, Пенсійний Фонд, як, ніби то, самостійний в усіх варіантах скасовується вже з 2020 р., структуро вливається до МінСоцу як департамент нарахування та розподілу пенсій. Надходження від ЄСВ спрямовуються безпосередньо до загальнодержавного бюджету, а індивідуальні пенсійні нарахування зменшуються відповідно до зниження обов'язкових внесків. Паралельно, запроваджуються заходи із розвитку недержавних механізмів убезпечення старості, а також державний (добровільний) накопичувальний пенсійний фонд для бажаючих інвестувати саме у державу. і

Є два базові шляхи для переходу, та третій, комбінований. Вибір між ними є політичним рішенням, яке мають ухвалити ключові стейкхолдери.

Варіант	економічний ефект*	переваги	недоліки
1. Зниження ставки ЄСВ - до 15%, потім до 10%	Втрати надходжень від зниження ставки ЄСВ до 15% - близько 50 млрд. грн., до 10% - ще додатково близько 35 млрд.	рівномірне зменшення навантаження на усіх платників зменшення ціни детінізації для мінімальної зарплати та нижнього діапазону	допоки зберігається залишкова солідарна система, зниження мінімального внеску пенсійного внеску нижче фіксованого мінімуму, що забезпечує мінімальну пенсію є нелогічним. Низькооплачувані працівники з великою ймовірністю не будуть робити пенсійних заощаджень, або з більшою ймовірністю стануть жертвами шахрайств
Поетапне зменшення верхнього порогу нарахування ЄСВ, починаючи з 5 МЗП (символічний ефект у перший рік) або 4 МЗП та нижче (відчутний ефект)	Втрати надходжень від зниження верхнього порогу нарахування ЄСВ до 5 МЗП – близько 600 млн. грн. до 4 - 21.6 млрд. 3-х -- 34.7 млрд., 2-х - 46.3 млрд. Отже, навіть в останньому варіанті ціна питання менша, ніж зменшення ставки	Відчутний ефект для певної категорії працівників - зокрема, менеджерів (що може підсилити підтримку) Спочатку додатковий ресурс, разом із зменшенням майбутньої пенсії, отримують більш кваліфіковані, які подадуть приклад створення індивідуальних накопичень, а їхній	Відчуття несправедливості у менш оплачуваних внаслідок поглиблення регресивності податку на працю (може стати важілем просування реформи згори донизу)

	до 15%.	прихід буде поступово розвивати відповідну інфраструктуру (ідеологічно - більш високооплачувані потребують менше державного патерналізму)	
--	---------	---	--

* усі розрахунки наведено за попередніми даними 2018 р. і на той рік, без подальшої індексації на рік введення в дію відповідної реформи. Точніші розрахунки можна буде зробити по отриманню повних та остаточних даних за 2018 р.

4. Збереження поточної спрощеної системи оподаткування.

Сприяння легальному мікро- і малому підприємництву, яке формує середній клас в Україні. Створення стимулюючої податкової системи для фізичних осіб-підприємців, самозайнятостих, осіб, які поєднують роботу в штаті з підприємницькою діяльністю, для підприємців, які працюють нерегулярно, зокрема скасування обов'язкової сплати ЄСВ для ФОП у періоди, коли вони не працюють, скасування обов'язкової сплати ЄСВ для ФОП, які сплачують ЄСВ зі своєї заробітної плати за основним місцем роботи.

Проаналізувавши практику функціонування фізичних осіб підприємців, експерти дійшли до висновку, що існуюча система є дискримінаційна, тому в частині сплати єдиного соціального внеску пропонується наступні зміни, що відповідають встановлені меті:

- виключення з платників єдиного соціального внеску фізичних осіб – підприємців, що мають основне місце роботи, де отримують заробітну плату, що дорівнює або перевищує розмір мінімальної заробітної плати;
- скасування зобов'язання сплати мінімального розміру ЄСВ для всіх груп у разі відсутності діяльності, тобто за місяць, у якому не було отримано доходу/прибутку, сплата внеску здійснюється лише на добровільних засадах.
- розглянути питання щодо відміни обов'язкової сплати ЄСВ для всіх ФОП 3 групи, збільшення ставки ЄП для ФОП 3 групи на кілька відсотків. Соціальний внесок буде виокремлюватись із ЄП (або ці кілька відсотків будуть окремим плетезом) та перераховуватись у ПФ автоматично. У випадку недостатньої суми сплати (на ЄСВ) у певний період – трудовий стаж у цей період не нараховується.
- виокремлення податку на землю з єдиного податку всіх платників ЄП.
- за бажанням платника – можливість для ФОП на загальній системі оподаткування переходити на сплату фіксованого мінімального ЄСВ
- збільшення до оптимального рівня суми доходів від здійснення операцій з постачання товарів/послуг, що підлягають оподаткуванню за останні 12 календарних місяців, після досягнення якої реєстрація в якості платника податку на додану вартість є обов'язковою
- поширення інституту контролю ТЦО (у разі підпадання під критерії які визначено статтею 39 ПКУ) на платників четверої групи, якщо сума операції перевищує 10 млн гривень та обіг перевищує 100 млн гривень на рік
- впровадження нових форм оподаткування фізичних осіб - підприємців (патенти), в межах першої групи ССО, що дозволить спростити реєстрацію, облік, оподаткування, звітність і припинення підприємницької діяльності фізичними особами;
- скасування ЄСВ для учнівських робочих місць (студенти вищих навчальних закладів та учні професійно-технічних навчальних закладів) на умовах строкового трудового договору (контракту) і лімітованих квотою орієнтовно 5% від середньооблікової чисельності штатних працівників для підприємств, установ та організації з чисельністю понад 20 осіб
- забезпечення можливості ведення книги доходів для ФОП в електронній формі

- забезпечення можливості використання РРО 3-ого покоління (смартфони, планшети) з 2020 року;
- заохочення покупців отримання фіскальних чеків там, де це передбачено законодавством («Кешбек для покупця») – у комплекті із іншими змінами до спрощеної системи;
- запровадження дієвих методів боротьби зі зловживаннями при продажу товарів, поширення сфери дії РРО виключно на ризикові категорії (автозапчастини, ліки, складна побутова техніка та електроніка, отелі, ресторани, ювелірні вироби). Фіскалізація всієї 2 та 3 груп платників ЄП є не доцільною - несе суттєві корупційні ризики, погіршує умови ведення бізнесу для найменших підприємців, дає від'ємний соціальний ефект.
- збільшення граничних оборотів для 1 та 3 груп ССО, відповідно до індексу споживчих цін та зростання доходів громадян. Для другої групи ССО передбачити диференційовану ставку податку (наприклад: обіг від 0 до 1.5 млн на рік – ставка х1, обіг від 1.5 до 3 млн на рік – ставка х2, обіг від 3 до 5 млн – ставка х3)
- спростити всі процедури при оформленні працівників, лібералізувати трудове законодавство

5. Інституційна реформа контролюючих органів: запровадження персональної відповідальності, ризик-орієнтованого підходу до перевірок, проведення відкритих конкурсів на керівні посади. Інституційна реформа судової системи.

Експерти вважають, що нещодавній конкурс на голів Державної податкової служби та Державної митної служби було проведення відкрито і прозоро із дотримання міжнародних практик. Вважаємо за доцільним організацію конкурсу і на інші керівні посади за такими підходами.

Вважаємо, що розроблений Міністерством фінансів України разом з вітчизняними та міжнародними експертами, представниками бізнес-асоціацій, державних органів влади та народними депутатами, План заходів щодо концептуальних напрямів реформування системи органів, що реалізують державну податкову та митну політику, що був затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів від 5 липня 2019 р. №542-р є таким, що відповідає вимогам бізнесу і запроваджує сервісні підходи до обслуговування платників податків фіскальними органами.

Зазначений план передбачає:

- оптимізацію організаційної та функціональної структур служб;
- удосконалення процедур адміністративного оскарження;
- управління інформаційними системами та технологіями;
- розвиток персоналу, антикорупційні заходи;
- стимулювання добровільної сплати податків, розвиток податкових сервісів;
- управління ризиками, податковий контроль та аудит;
- удосконалення роботи, спрямованої на погашення податкового боргу;
- протидію розмиванню податкової бази та посилення функції аналізу трансфертного ціноутворення;
- сприяння безпеці та міжнародній торгівлі, включаючи спрощення та гармонізацію митних процедур;
- сприяння ефективному справлянню митних платежів;
- розвиток інфраструктури, електронних технологій та сервісів для міжнародної торгівлі;
- захист суспільства, громадського здоров'я і безпеки навколишнього природного середовища та боротьба з незаконним переміщенням наркотичних засобів та зброї;
- вирішення питання ліквідації податкової міліції та створення єдиного органу із розслідування фінансових злочинів;
- підвищення ефективності міжнародного митного співробітництва
- підсилення інституту контролю ТЦО
- створення єдиного дата-центру із всією податковою та митною інформацією у Мінфіні

Ці напрями відповідають сучасним міжнародним стандартам та їх реалізація усуває недоліки у системі адміністрування податків, митного оформлення, а також забезпечить впровадження в роботу зазначених органів найкращих світових

практик як у вигляді запровадження нових процедур, так і через модернізацію наявних.

Для реалізації персональної відповідальності податкових та митних органів вважаємо за доцільним в першу чергу забезпечити повне і безумовне відшкодування всіх збитків підприємству, якщо суд встановив, що претензії податкової або митної служби були необґрунтовані, за допомогою страхування ризиків. За неправомірні рішення співробітник має нести дисциплінарну відповідальність, а у випадку із доведеним злим умислом – кримінальну.

6. Створення єдиного органу з розслідування економічних злочинів, ліквідація податкової міліції та інших економічних підрозділів правоохоронних органів

Найбільш оптимальний експерти вважають створення Служби по боротьбі із економічними злочинами, законопроект, щодо створення якої був напрацьований Міністерством фінансів України спільно з експертами і який включає наступні завдання:

1. Служба фінансових розслідувань діятиме як повноцінний правоохоронний орган, що є необхідною умовою для забезпечення її функціональної незалежності у правоохоронній діяльності.
2. Однією з найбільш важливих функцій нового органу стане аналітична. Завдяки новому досвідченому персоналу “не із системи” з вийнятковими аналітичними здібностями буде забезпечено результативність проведених розслідувань.
3. Планується створення трирівневої системи аналітичної роботи:
 - Тактичний (прикладний) рівень - аналітична підтримка роботи детектива в рамках кримінального провадження;
 - Оперативний - системна аналітична робота на рівні регіону;
 - Стратегічний - аналітична робота на рівні центрального апарату, яка буде полягати переважно в систематизації, обробці та аналізі інформації щодо системних факторів, причин та чинників існування та розвитку економічної злочинності в Україні, аналізі світових трендів розвитку економічної злочинності та розвитку сучасних технологій, що можуть використовуватись у такій злочинності, прогнозування тенденцій розвитку економічної злочинності в світі та в Україні, та надання на основі такого аналізу інформації Міністерству фінансів з метою формування державної політики щодо протидії таким факторам, їх мінімізації та упередження розвитку економічної злочинності, а також формування нових механізмів протидії ним.
4. Як правоохоронний орган, Служба матиме право на ведення оперативно-розшукової діяльності (ОРД), що здійснюватиметься після проведення глибокого аналітичного аналізу та отримання відповідного рішення суду.
5. Кількість працівників нового органу не має перевищити 3500 осіб. Чисельність структури визначатиметься за рішенням Кабінету Міністрів України.
6. Для забезпечення прозорості відбору співробітників до нової Служби має створена спеціальну комісію із залучення представників громадськості, наукової спільноти та іноземних партнерів (накшталт механізму запропонованого у Законі про НАБУ)
7. Для залучення високопрофесійних та добросовісних кадрів, а також для мінімізації корупційних ризиків, має бути передбачена гідна оплата праці майбутніх працівників.

7. Запровадження безпаперових технологій: заборона державним органам вимагати інформацію, яка міститься у державних базах даних

Рекомендуємо створення нових електронних сервісів для надання електронних послуг як громадянам так і бізнесу. Розширення електронних сервісів для вже існуючих, збільшення їх функціоналу. Зокрема, розширення функціоналу електронного кабінету платників податків, а саме збільшення кількості інформації, що може отримати користувач. Покращення інтерфейсу зазначених сервісів, для більш зручного сприйняття інформації, що там розміщується. Видача довідок із кодом ідентифікатору у реєстрі, що дає можливість підтвердження їх справжності шляхом перевірки їх в базах даних. Законодавчо заборонити державним органам вимагати від фізичних та юридичних осіб та бізнесу інформації, що є в державних реєстрах.

Впровадження в господарський оборот електронних первинних документів, що дозволить збільшити достовірність, зменшити кількість помилок в документах та дозволить оптимізувати бізнес процеси. Зокрема, розширення застосування електронної товаро-транспортної накладної, накладних, актів виконаних робіт для створення та обміну ними за допомогою безкоштовного державного сервісу.

8. Запровадження сучасного трудового права, заснованого на свободі трудового договору, спрощення адміністрування податків та звітності, спрощення документального оформлення працівника, зменшення штрафних санкцій за порушення трудового законодавства.

Вважаємо, що радянське трудове право, що досі діє в Україні, не відповідає вимогам ринкової економіки. Для реалізації зазначеного напрямку пропонуємо встановити, що в сфері трудових відносин діє договірне трудове право, яке передбачає встановлення особливостей умов роботи на підприємстві шляхом перемовин та встановлення домовленостей між працівником і роботодавцем, що мають пріоритет над нормами Трудового кодексу. Виключення складає соціальні гарантії, що встановлені Конституцією та міжнародними договорами, що ратифіковані Україною.

Також вважаємо за доцільним визначити чіткі ознаки відсутності належним чином оформлених трудових відносин, а також відмінити обов'язкове ведення трудових книжок. В частині штрафних санкцій за неповідомлення роботодавцем про найманого працівника, вважаємо доцільним введення законодавчої норми, щодо їх не застосування, якщо інформація про працівника була відображена у відповідних податкових звітах, а податки на заробітну плату сплачені у повному обсязі.

Також, вважаємо за доцільними здійснити зниження розмірів штрафів за порушення з оформлення трудових відносин до розмірів аналогічних штрафам за порушення у сфері додержання законодавства про працю (зміни до статті 365 Кодексу законів про працю України), а саме:

- за допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту) або оформлення працівника на неповний робочий час у разі фактичного виконання роботи повний робочий час або виплату заробітної плати (винагороди) без нарахування та сплати ЕСВ та податків – з 30 до 10 мінімальних заробітних плат;

- за недопущення до проведення перевірки з питань оформлення трудових відносин – зі 100 до 30 мінімальних заробітних плат;

- за недотримання мінімальних державних гарантій в оплаті праці – з 10 до розміру мінімальної заробітної плати;

- за одноосібну працю без оформлення ФОП – встановлення штрафів у розмірі 10 мінімальних заробітних плат

- у випадку, якщо зазначені порушення вчинено вперше протягом календарного року, порушення тягне за собою профілактичне покарання - письмове попередження.

Відповідно ми отримуємо три типи взаємовідносин роботодавець/працівник:

- 1) Договора ЦПД – будь які відносини, які не підпадають під критерії трудових відносин. Факт відсутності належним чином оформлених трудових відносин може встановлюватися в судовому порядку. Обов'язок доказування наявності трудових відносин покладається на позивача.
- 2) Трудові договори, які регулюють відносини між роботодавцем та працівником, підписані за згодою сторін – мають пріоритет над нормами Трудового кодексу та іншого законодавства, що регулюють трудові відносини. У таких договорах мають бути зафіксовані мінімальні гарантії, вичерпний перелік яких буде

передбачено законодавством, а також соціальні гарантії, що встановлені Конституцією та міжнародними договорами, що ратифіковані Україною.

- 3) Трудові договори, які складаються згідно Трудового законодавства та іншого законодавства, що регулюють трудові відносини. Такі договори складаються у випадках, якщо роботодавець та працівник а) не дішли домовились щодо договору за згодою сторін; б) у монополізованих з боку роботодавців секторах та регіонах (дослідити та визначити окремо); в) можливі інші виключення, за результатами окремого дослідження

Щодо Трудового Кодексу – необхідно переглянути норми кодексу та радикально спростити регулювання, зокрема:

- Передбачити можливості звільнення працівника за кваліфікаційними ознаками
- Спростити процедури звільнення працівника у випадку, коли він зник більш ніж на кілька тижнів
- Додати можливості відсторонення працівників за певних обставин, зокрема підозри у крадіжці тощо
- Надати більш чіткі визначення грубим порушенням

Крім зазначених пунктів необхідно проаналізувати всі норми Кодексу та лібералізувати їх, виходячи із головної мети – збереження мінімальних гарантій працівникам та забезпечення мінімального втручання держави у приватний сектор.

9. Демоніполізація ринків тепло- та енергопостачання, забезпечення рівності доступу учасників суміжних ринків до товарів та послуг природних монополій, зокрема електромереж та приватної тяги

Експерти вважають для досягнення поставленої мети пріоритетним реалізацію наступних завдань:

Газова сфера. Основні завдання.

1. Забезпечити повноцінну роботу ринку природного газу відповідно до Закону «Про ринок природного газу» шляхом:
 - впровадити ринок добового балансування в газотранспортній системі України;
 - реструктуризувати НАК «Нафтогаз» з метою виконання вимог анбандлінгу та, відповідно, розділити діяльність з транспортування та зберігання природного газу.
2. Забезпечити доступність та відкритість інформації про стан ринку природного газу для споживачів та учасників ринку.
3. Впровадити заходи з посилення конкуренції та спрощення доступу у сфері газовидобутку з метою збільшення обсягів газу власного видобутку для потреб внутрішнього ринку.
4. Забезпечити повний облік природного газу і виставлення рахунків на основі даних споживання, максимально наближеного до споживача.
5. Скоротити обсяги втрат природного газу в розподільних мережах.

Електроенергетика. Основні завдання.

1. Завершити реформування ринку електроенергії відповідно до Закону «Про ринок електричної енергії» шляхом:
 - впровадити всі сегменти ринку: ринку двосторонніх договорів, ринку на добу наперед, внутрішньодобового ринку та ринку допоміжних послуг;
 - провести корпоратизацію НЕК «Укренерго», сертифікації оператора системи передачі (ОСП), анбандлінгу через передачу активів НАЕК «Енергоатом» та Укргідроенерго від Міненерговугілля до інших ЦОБВ;
 - набути ОСП членства в Європейській мережі операторів системи передачі ENSO-E.
2. Поставити на порядок денний питання відкриття внутрішнього ринку для імпорту електроенергії, зокрема, за рахунок будівництва вставок постійного струму
3. Забезпечити збалансований розвиток відновлюваних джерел енергії, зокрема:
 - розробити та ухвалити національний план дій, який передбачає розвиток ВДЕ на період до 2030 року, з переглядом цілей у 2023 році, враховуючи аспекти зміни клімату відповідно до практики країн ЄС;
 - ухвалити механізм стимулювання (система аукціонів) впровадження об'єктів ВДЕ з метою довгострокового розвитку для збільшення частки ВДЕ;
 - законодавчо стимулювати розвиток розосереджених об'єктів генерації малої потужності на місцевому рівні через підтримку енергокооперативів, розробку та впровадження цільових фінансових програм.
4. Стимулювати енергогенеруючі підприємства до зменшення забруднення довкілля шляхом перегляду ставки вуглецевого податку (податок на викиди вуглекислого газу) з наближенням до європейських ставок.
5. Визначити стратегію майбутнього розвитку атомної енергетики в Україні.
6. Впровадити заходи зі стимулювання модернізації електричних мереж, дотримуючись принципу балансування інтересів споживача та надавача послуг.

Теплова енергетика. Основні завдання.

1. Створити передумови для впровадження конкурентного ринку теплової енергії:
 - забезпечити 100% облік теплової енергії на всьому ланцюжку від генерації до споживання;
 - впровадити систему регулювання обсягів споживання теплової енергії на рівні будинків;
 - визначити критерії для систем тепlopостачання з розмежування діяльності з виробництва і транспортування теплової енергії, враховуючи інтереси споживачів (ціна) та скорочення обсягу первинної енергії в таких системах (енергоефективність, екологія);
 - відкрити доступ нових учасників ринку до мереж тепlopостачання.
2. Встановити мінімальний період перегляду ціни на основний вид палива (природний газ) для теплогенеруючих підприємств з метою забезпечення прогнозованості тарифної політики ТКЕ.
3. Запровадити механізм ціноутворення на теплову енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії, через редукації.
4. Забезпечити відкритий доступ до детальної структури та обґрунтування статей витрат тарифів на тепlopостачальників усіх рівнів.
5. Створити умови для стимулювання утилізації скидного тепла підприємств та розвитку об'єктів комбінованого виробництва (когенерації) теплової та електричної енергії, що використовують ВДЕ.
6. Стимулювати довгострокове планування схем тепlopостачання населених пунктів.

Вугільна галузь. Основні завдання.

1. Системно зменшувати частку вугілля в енергетичному балансі та скорочувати імпорт з Росії та окупованих територій.
2. Створити прозорий ринок вугілля, зокрема:
 - розробити та ухвалити єдині правила роботи для всіх учасників ринку;
 - посилити антимонопольну політику на ринку вугілля з метою забезпечення конкуренції;
 - забезпечити контроль за відповідністю вугілля екологічним стандартам та врахування показників якості при ціноутворенні.
3. Провести реформування державних вуглевидобувних підприємств через:
 - припинити субсидування підприємств за рахунок держбюджету;
 - завершити приватизацію рентабельних підприємств без ознак монополії;
 - ліквідувати безперспективних, збиткових підприємств з дотриманням вимог щодо пом'якшення екологічних та соціальних наслідків;
 - консервувати збиткових підприємств, які є перспективними, але в пошуку інвесторів.
4. Розробити та запровадити програми соціальної реконверсії окремих регіонів, де планується закриття вуглевидобувних підприємств, з використанням найкращих європейських практик.

Енергоефективність. Основні завдання.

1. Імплементувати директиви ЄС у сфері енергоефективності (31, 27, 844) у національне законодавство.
2. Запровадити систему моніторингу споживання енергетичних ресурсів та енергетичного менеджменту в місцевих громадах та будівлях державної форми власності.
3. Удосконалити механізми ЕСКО і ДПП для здійснення глибокої енергомодернізації в житлових і нежитлових будівлях.

4. Забезпечити доступний, безперервний та достатній фінансовий ресурс для реалізації енергоефективних проектів в індивідуальних та багатоквартирних будинках. Скерувувати частину ренти від видобутку викопних палив на фінансування програм енергоефективності в країні.
5. Забезпечити регулярне інформування управителями співвласників будинків про їх реальний стан та питоме енергоспоживання, для того щоб вони могли ухвалювати ефективні рішення з енергомодернізації.
6. Завершити реформу в житловому та комунальному господарстві через впровадження і критичне осмислення положень законів енергоефективного пакета («Про комерційний облік», «Про енергоефективність будівель», «Про житлово-комунальні послуги», «Про Фонд енергоефективності»), зокрема:
 - провести прозорі конкурси та визначити управителів для будинків, які не створили ОСББ і не обрали управителя самостійно;
 - здійснити списання з балансу багатоквартирних будинків органами державної влади і місцевого самоврядування;
 - припинити практику виділення бюджетних коштів на ремонт житлового фонду без співфінансування співвласників.
7. Стимулювати встановлення систем регулювання споживання тепла (індивідуальні теплові пункти і подібні системи) в будівлях з централізованим опаленням.
8. Впровадити виплати субсидій для вразливих споживачів у грошовій формі. Розробити механізми заохочення субсидіантів впроваджувати енергоефективні заходи

10. Детінізація економіки, зокрема ринку оренди землі та сільгосппродукції. Запровадження єдиного податкового електронного документа задля контролю ланцюжка постачання ризикових категорій товарів та стимулювання покупця отримувати фіскальний чек при їх покупці.

10.1. Комплексна концепція по боротьбі з тіньовим ринком аграрної продукції і оренди

1. Встановлення взаємозв'язку між єдиним податком 4-ої групи спрощеної системи оподаткування та податком на землю.
Ставка ЄП4 (рілля) = ставка податку на землю + 0,2%. Більш детально див. раніше подану концепцію.
2. Залік сплаченого податку на землю або частини ЄП4 в сплату ПДФО власниками земельних ділянок (як безпосередньо, так і опосередковано юридичною особою).
Фізичні особи, які здають землю в оренду або обробляють її самостійно, отримують право зарахувати до сплати ПДФО від оренди земельної ділянки або реалізації с / г продукції суму сплаченого з відповідної ділянки земельного податку або частини ЄП4 (в сумі, що дорівнює сумі земельного податку).
 - 1) У разі надання ділянки в оренду юридичній особі, агентом по сплаті ПДФО є така юридична особа, на неї ж покладається обов'язок зі здійснення відповідного заліку.
 - 2) В разі надання земельної ділянки в оренду фізичній особі або її самостійного обробітку тягар з нарахування та сплати ПДФО і застосування заліку покладається на власника земельної ділянки.

Фізичні особи, які є власниками юридичних осіб - платників ЄП4, отримують право зарахувати до сплати ПДФО з дивідендів частину ЄП4 (у сумі, що дорівнює сумі земельного податку), сплачену з земельних ділянок, що обробляються таким платником ЄП4 і належать йому на праві власності.

Юридичні особи, які перебувають на загальній системі оподаткування (є платниками податку на прибуток підприємств), отримують право зарахувати до сплати податку на прибуток, сплачений ними земельний податок з оброблюваних ними і належних їм на праві власності земельних ділянок.

3. Збільшення ставки земельного податку до рівня, що дозволяє зберегти поточний рівень податкового навантаження на легально працюючих с / г виробників.

Збільшення мінімальної і максимальної ставки земельного податку до рівня, що забезпечує збереження поточного рівня податкового навантаження на легально працюючих с / г виробників після надання їм права зараховувати до сплати інших податків земельного податку і частини ЄП4, що дорівнює йому.

Попередньо це потребує збільшення мінімального розміру ставки податку на землю до 2%, а максимального до 3% від НГО. Збільшення ЄП4 відбуватиметься автоматично внаслідок дії пункту №1.

4. Запровадження поставленого доходу в якості мінімальної бази оподаткування ПДФО доходів від володіння / обробки земельної ділянки.

Запровадження механізму поставленого доходу з таким переліком обмежень:

- 1) Механізм поставленого доходу запроваджується рішенням представницького органу територіальної громади (за відсутності такого рішення він не застосовується).
 - 2) Поставлений дохід не застосовується для розрахунку мінімальної бази оподаткування, якщо власник самостійно обробляє менше 1 га товарної землі.
 - 3) Граничні розміри поставленого доходу визначаються виходячи з діапазону ставок податку на землю, який буде визначено в рамках пункту 3 таким чином, щоб податок, що підлягає сплаті з мінімальної суми поставленого доходу, перевищував мінімальний розмір земельного податку. Якщо прийняти, що мінімальний розмір земельного податку складе 2%, розмір поставленого доходу буде лежати в межах від 10% від НГО, що відповідає розміру реальної орендної плати за паї.
5. Скасування пільги щодо оподаткування доходів, отриманих від обробки земельних ділянок с / г земель, розмір яких менше 2 га, збільшення неоподаткованого мінімуму для всіх платників ПДФО.
 6. Для перехідного періоду (1 рік) пропонується встановити, що відрахування земельного податку і ЄП4 застосовується тільки до тієї частини ПДФО, що зараховується до місцевих бюджетів (60%), але не до тієї частини, що зараховується до Державного бюджету України (40%). Це дозволить нейтралізувати заперечення Міністерства фінансів України щодо того, що впровадження норм про відрахування не дозволить збалансувати надходження до місцевих бюджетів і Державного бюджету України через відсутність даних про те, яку суму становитимуть відповідні відрахування. Разом з тим, за підсумками апробації названого механізму в першому році, такі дані з'являться.

Примітки

На даний момент пільги зі сплати земельного податку не поширюються на товарні землі. З огляду на вищесказане, питання про ліквідацію відповідних пільг не порушується через явну диспропорції адміністративних і політичних витрат і результату.

Точні розрахунки будуть надані після затвердження даного концепту.

10.2. Контроль ланцюжка постачання ризикових категорій товарів

Мета: Створити ефективну Комплексну систему контролю за ланцюжком постачання та реалізації товарів

Загальний опис концепції:

Створення Комплексної системи контролю за ланцюжком постачання ризикових категорій товарів шляхом модернізації діючої системи електронного адміністрування ПДВ (СЕА ПДВ). Для цього для платників податків, що купують та продають ризикові категорії товарів, на законодавчому рівні запроваджується обов'язок реєстрації первинних документів (наприклад ТТН) в Єдиному реєстрі податкових накладних (за виключенням вимог щодо відкриття спеціальних рахунків, особливості роботи відповідної формули та інші обтяження платників ПДВ, які передбачено статтею 200¹ Податкового Кодексу України).

Застереження: проект спочатку реалізується виключно для ризикових категорій товарів - зерно, горіхи, вироби з металу, побутова техніка.

Етап1 - термін реалізації – 2020 рік:

Створення електронного реєстру товарно-транспортних накладних (ТТН), який використовуючи інформацію про переміщення товарно-матеріальних цінностей сумісно з аналітичними можливостями єдиного реєстру податкових накладних та системою моніторингу (СМКОР) дозволить вибудовувати ризики ухилення (унікнення) від сплати податків Застереження: проект спочатку (у 2020 році) реалізується виключно для ризикових категорій товарів у м'якшому варіанті (як ризикоорієнтована аналітична система контролю).

Для реалізації цієї моделі пропонується:

- внести зміни до наказу Міністерства фінансів України від 31 грудня 2015 року № 1307, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 26 січня 2016 року за № 137/28267 (із змінами) — необхідно забезпечити заповнення граф «Отримувач (покупець)» і «Податковий номер платника податку або серія (за наявності) та номер паспорта».

- внести зміни до Податкового кодексу — зобов'язати неплатників ПДВ також здійснювати реєстрацію (за спрощеною схемою) в ЄРПН інформації про *переміщення товарно-матеріальних цінностей для всіх неплатників ПДВ за формою товарно-транспортної накладної (ТТН)*.

Таким чином, реалізувавши зазначені вище зміни, вже на сьогоднішньому етапі можливо забезпечити дієвий контроль за ланцюгами постачання та кінцевою реалізацією ризикових категорій товарів (зерно, горіхи, складна побутова техніка, вироби з металу).

При цьому, встановлення будь-яких обмежень по реєстрації ТТН є недоцільним, оскільки це є прямим втручанням у господарську діяльність СГД та підміною контрольних функцій фіскальної (податкової) служби.

Слід зазначити, що на сьогодні вже є робочі системи, які хоч і не в повному обсязі, але дозволяють відслідковувати ланцюги постачання. Це автоматизований моніторинг відповідності податкових накладних/розрахунків коригування критеріям оцінки ступеня ризиків (СМКОР) і контроль за рухом спирту за електронними ТТН.

Але, обидві системи мають у собі спеціалізований функціонал з працівників фіскальної служби, які оцінюють нормальність ведення бізнесу для виявлених системами особливостей. Це комісії та апеляція для СМКОР і податкові постові для контролю за рухом спирту.

Враховуючи, що основною функцією фіскальної (податкової) служби є контроль за справлянням податків, а не створення штучних перешкод для бізнесу, то встановлення дієвого контролю за ланцюгами постачання та кінцевою реалізацією ризикових категорій товарів повинно мати в першу чергу реалізацію існуючих контрольних функцій фіскальної (податкової) служби (проведення «прицільних» фактичних перевірок) на підставі ризиків відібраних цією системою.

Етап 2 - термін реалізації – 2022 рік:

Сфера застосування: проект реалізується виключно для ризикових категорій сипких товарів, визначених родовими ознаками (далі - РКТ), особливої категорії ризику – зерно, горіхи.

- Створити Комплексну систему контролю за ланцюжком постачання (від виробника/імпортера до кінцевого споживача та від виробника до експортера) та реалізації РКТ та інтегрувати її з системою електронного адміністрування ПДВ (СЕА ПДВ) та Системою моніторингу критеріїв ризику (СМКОР), тобто - системою блокування податкових накладних, задля підвищення ефективності їх спільної роботи.

Для цього:

а) запроваджується Єдина система обліку руху товарів (ЄСОРТ), до якої заносяться операції з постачання/переміщення РКТ. Виключний перелік РКТ визначається в Податковому кодексі України.

ЄСОРТ розповсюджується на платників ПДВ, та на партії товарів, що перевищують за вагою 1 тону. Ця система не має чіпати малий бізнес та дрібні переміщення – в іншому разі вона себе не виправдає.

б) облік руху товарів здійснюється за допомогою складання и реєстрації в ЄСОРТ електронної товарно-транспортної накладної (е-ТТН), яка має статус первинного документу. Переміщення (постачання, перевезення, відвантаження) товарних партій товарів, що належать до РКТ можливо лише за умови наявності в ЄСОРТ зареєстрованої е-ТТН на відповідний товар.

в) в е-ТТН вказуються такі обов'язкові реквізити:

- опис (номенклатура) товарів/ їх код УКТ ЗЕД та їх кількість/обсяг/вага;
- ціна постачання (без податку на додану вартість);
- загальна сума коштів, що підлягають сплаті продавцю без ПДВ;
- реквізити продавця (відправника) та покупця (отримувача) товарів;
- дата та час реєстрації е-ТТН (заповнюється автоматично ЄСОРТ);
- марка, модель, тип, реєстраційний номер транспортного засобу та реквізити перевізника (у разі залучення до перевезення третіх осіб), місцезнаходження пункту навантаження та пункту розвантаження, період перевезення;
- для платників ПДВ - сума передоплати та дата її здійснення (у разі здійснення покупцем передоплати) з вказанням номера зареєстрованої в СЕА ПДВ податкової накладної на поставку товару (якщо на момент реєстрації е-ТТН вже зареєстровано таку податкову накладну);

- підписи представників сторін: відправника товару, перевізника та отримувача.

г) реєстрація е-ТТН на поставку товарів в ЄСОРТ відбувається виключно в межах ліміту залишку товарів, (åе-ТТН), що формується за такою формулою:

$\text{åе-ТТН} = + \text{åЗаявкиПоповн} + \sum \text{е-ТТНОтр} + \sum \text{ПродуктПереробки} + \sum \text{Митн} - \sum \text{Втрат} - \text{åе-ТТНВид} - \sum \text{ТоварПерероб} - \sum \text{Митн};$

де:

åЗаявкиПоповн - загальний обсяг товару за зареєстрованими в системі електронного адміністрування обліку руху товарів заявками на поповнення обсягу залишку товару; такі заявки можуть бути двох видів:

для товарів, придбаних у фізичних осіб за умови сплати ПДФО, що підтверджується розрахунковими документами на перерахування цього податку до бюджету (стаття 168 Податкового кодексу України), а у разі якщо доходи такої фізичної особи від продажу сільськогосподарської продукції не оподатковуються ПДФО на підставі пункту 165.1.24 Податкового кодексу України – ПДФО не сплачується за умови наявності підтвердних документів, зазначених у цьому підпункті, реквізити яких зазначаються в заявці та в межах граничних обсягів, встановлених Кабінетом Міністрів України;

для товару, виробленого (вирощеного, зібраного) безпосередньо платником податку (в межах граничних обсягів, встановлених Кабінетом Міністрів України);

$\sum \text{е-ТТНОтр}$ - загальний обсяг товару за отриманими е-ТТН/розрахунками коригування до них, зареєстрованими в ЄСОРТ;

$\sum \text{Втрат}$ - загальний обсяг товару, втраченого, зіпсованого, знищеного, включаючи випадки внаслідок форс-мажорних обставин чи з іншої причини, пов'язаної з природним результатом за зареєстрованими заявками на втрати, що засвідчуються відповідними документами (актами на списання, в межах норм природного убутку, встановлених Кабінетом Міністрів України);

åе-ТТНВид - загальний обсяг товару за виданими е-ТТН/розрахунками коригування до них, зареєстрованими в ЄСОРТ. Причому е-ТТН реєструється незалежно від того чи здійснювалося постачання учаснику ЄСОРТ чи особі, яка не є учасником ЄСОРТ (за аналогією з ПН, які не надаються покупцю);

$\sum \text{ТоварПерероб}$ - загальний обсяг товару, переробленого в товар з іншим кодом товарної підкатегорії згідно з УКТ ЗЕД за зареєстрованими; Кабінет Міністрів України затверджує нормативи переробки відповідних товарів;

$\sum \text{ПродуктПереробки}$ - загальний обсяг товару, отриманий внаслідок переробки за зареєстрованими в ЄСОРТ заявками на переробку, у зв'язку з чим змінилися його код УКТ ЗЕД;

+ $\sum \text{Митн}$ – загальний обсяг товару, ввезеного на митну територію України у режимі імпорту та/або тимчасового ввезення, оформленого належним чином митними деклараціями;

- $\sum \text{Митн}$ - загальний обсяг товару, вивезеного з митної території України в режимі експорту та/або тимчасового вивезення, оформленого належним чином митними деклараціями, а також відповідним єдиним транспортним документом (загальні авіанакладні (AWB - airwaybill, MAWB - master airwaybill), CMR, bill of lading (коносамент) тощо).

д) ЄСОРТ інтегрується з СЕА ПДВ – при вказівці номера е-ТТН в СЕА ПДВ. СЕА ПДВ на основі отриманої з ЄСОРТ інформації про відвантаження товару автоматично заповнює ПН/РК інформацією, яка міститься в е-ТТН. При цьому реєстрація в СЕА ПДВ ПН/РК на поставку товару відбувається лише за умови наявності зареєстрованої в Системі е-ТТН на відповідну поставку. Також у випадку постачання товару частинами допускається реєстрація кількох ПН на одну е-ТТН у випадку якщо

загальна сума, вказана в таких ПН не перевищує суми зазначеної у відповідній е-ТТН. Водночас у випадку складання ПН *на передоплату* попередньо зареєстрована е-ТТН не вимагається, а має бути зареєстрована у разі фактичної поставки.

е) в ПН/РК запроваджуються додаткові реквізити такі як номер е-ТТН, код товару за УКТ ЗЕД з усіма цифрами, а не лише першими чотирма (аналогічно з діючими вимогами до підакцизних товарів), а також нові, обов'язкові для всіх платників ПДВ, поля "передоплата" і "поставка". При цьому:

- у випадку складання ПН на передоплату, в ній не заповнюється реквізит «номенклатура товару» (номенклатура буде вказана при здійсненні поставки товару), а лише зазначається ставка ПДВ, за якою в майбутньому буде здійснена поставка;

- код товару за УКТ ЗЕД з усіма цифрами, а не лише першими чотирма вказується лише у разі здійснення операцій з товарами РКТ;

є) ЄСОПТ надає інформацію платнику ПДВ та контролюючим органам про е-ТТН, за якими не зареєстровано ПН/РК, строк реєстрації яких минув; при цьому у разі повернення товару продавцю система надає інформацію про різницю між обсягом/кількістю/вагою/ціною поставленого та повернутого товару і вказує залишок, на який не зареєстровано ПН/РК;

ж) створюється система обліку одиниць вимірювання, яка передбачає уніфікацію одиниць вимірювання РКТ з моменту появи товару на внутрішньому ринку до його продажу неплатнику ПДВ, при цьому до РКТ можливо віднести лише товари, що однозначно ідентифікуються кодом та мають універсальну одиницю виміру, що може бути застосована до всіх видів відповідного товару;

з) ПН/РК, реєстрацію яких зупинено в рамках СМОКР, реєструється в день особистого підтвердження повноважним представником платника податку здійснення господарської операції шляхом подання заяви (особисто поданої чи нотаріально завіреної).

и) на товари з РКТ, щодо яких здійснюються господарські операції без реєстрації е-ТТН накладається адміністративний арешт, а контролюючий орган звертається до суду для прийняття останнім рішення про конфіскацію товарів на користь держави.

і) транспортні засоби, що використовуються учасником ЄСОПТ, для перевезення товарів, що належать до РКТ, включаються до Переліку транспортних засобів, що переміщують РКТ (ведеться ДФС) автоматично на підставі даних зареєстрованих в ЄСОПТ е-ТТН. При цьому після спливу зазначеного в е-ТТН періоду переміщення транспортний засіб автоматично виключається з Переліку.

10.3. Стимулювання покупця отримувати фіскальний чек

Концепція щодо стимулювання покупця отримувати фіскальний чек

Проблематика: існуюча система готівкових розрахунків у роздрібних продажах з використання реєстраторів розрахункових операцій не працює належним чином - має високу вартість як встановлення так і подальшого обслуговування; учасники операції, як продавець, так і покупець не зацікавлені в фіскалізації самої операції; касові апарати не забезпечують гарантії видачі фіскальних чеків - вони легко "чипуються" або псевдочеки роздруковуються на термопринтерах тощо.

Мета: розроблення інноваційних технічних рішень у сфері готівкових розрахунків в усіх каналах продажів (виключно для тих, хто має фіскалізувати

операції згідно чинного законодавства), а також комплексу заходів, спрямованих на матеріальне заохочення покупців в отриманні чеку та здійсненні контролю за його фіскалізацією у всіх системах реєстрації розрахункових операцій (зокрема і в РРО 3-го покоління), впровадження відповідних заходів контролю з розробленням законодавчого та нормативного забезпечення реалізації таких рішень. Механізм матеріального заохочення покупця має бути простим, надійним, забезпечувати максимальний відсоток отримання премій, запобігати можливим фальсифікаціям та враховувати успішний міжнародний досвід.

Головні завдання концепції:

- Розробити дієвий механізм ідентифікації покупця та перелік документів для подачі звернення, щоб уникнути зловживань при оформленні звернень
- Забезпечити безперебійне функціонування електронного реєстру на сервері фіскальних чеків для забезпечення можливості перевірки чеків у будь-який час
- Розробка комплексу дії з боку співробітників ДФС, який забезпечить максимальний відсоток премій для покупців та мінімізує корупційні ризики

Для вирішення зазначених проблем пропонується використати наступні програмні продукти:

програмний комплекс продавця, який забезпечує:

- надійну авторизацію продавця та працівника, що здійснює готівкову операцію;
- за допомогою закритого ключа згенерувати код чеку, який у роздрукованому вигляді представлений у вигляді QR-коду;
- відправити на друк на будь-який друкувальний пристрій, або відправити його на програмний комплекс покупця;
- відправити даний чек на сервер фіскальних чеків з отриманням підтвердження про його реєстрацію;
- реалізувати отримання повідомлень від фіскальних служб щодо готівкових операцій.

програмний комплекс покупця (або спеціалізований сайт з простим інтерфейсом для покупця), який забезпечує:

- авторизацію покупця через введення індивідуального податкового номеру, прізвища, ім'я по-батькові та номеру телефону
- як додаткова опція - можливість сканування QR-коду фіскального чеку або перевірку чеку за номером;
- забезпечує можливість отримання в електронному вигляді електронного чеку від продавця (це питання потребує дискусії);
- розшифрування наступної інформації з отриманого чеку для перевірки його справжності: назва продавця, дата, час та сума здійсненої операції;
- відправлення звернення щодо дій продавця, у випадку видачі недійсного чеку;
- реалізація перевірки реєстрації даного чеку на сервері фіскальних чеків та подання звернення у випадку його не реєстрації.

Характеристика етапів операцій:

1. У випадку невидачі покупцю чеку – покупець має можливість звернутись до перевіряючих органів із письмовою заявою, після чого ця інформація перевіряється співробітниками ДПС, які перевіряють продавця щодо дотримання вимог законодавства про застосування РРО, касової дисципліни.

Це норми, передбачені поточним законодавством, додаткові зміни у ці норми не потрібні

2. Видача чеку покупцю
3. Покупець має можливість перевірити код чеку, за допомогою програми на смартфоні зісканувавши QR-код або за допомогою спеціалізованого сайту та отримати наступну інформацію, що зашифрована у чеку:
 - код ЄДРПОУ (назва) підприємства, що здійснило операцію;
 - дата і час здійснення операції;
 - сума операції.
4. Якщо дана інформація є викривленою, а сума чеку перевищує 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян - покупець має оперативну можливість відправити відповідне звернення до фіскального органу, який здійснить перевірку правильності оформлення операції у безготівкових розрахунках.
5. На реєстрацію чека у продавця є 72 години (3 дні) по закінченню яких він має зареєструвати чек на сервері фіскальних чеків.
6. Якщо чек не зареєстрований, то покупець відправляє за допомогою цієї програми звернення за реєстрацію чеку.
7. Щодо продавця, який не зареєстрував чек - проводиться камеральна (або іншої за назвою) перевірка та продавець отримує пропозицію добровільно сплатити штраф у розмірі 200% від суми операції
8. Якщо в ході камеральної (або іншої за назвою) перевірки підтверджено факт порушення порядку проведення розрахункових операцій, то після сплати штрафу продавцем, покупець отримує кошти у сумі 100% від здійсненої покупки.
9. Якщо у ході камеральної (або іншої за назвою) перевірки продавець не підтверджує порушення - до нього у місячний термін спрямовується фактична перевірка, яка перевіряє дотримання вимог законодавства про застосування РРО, касової дисципліни.
10. За підсумками перевірки покупець може отримати кошти у сумі 100% від здійсненої покупки виключно у випадку, якщо перевірка виявила порушення вимог законодавства про застосування РРО, касової дисципліни при проведенні цієї перевірки. При відсутності порушень у продавця – продавець не отримує жодних штрафних санкцій, а покупець отримує відмову у винагороді.